

BOJAŻLIWY (102) *ai*

bojaźliwy (59), **bojazliwy** (43); *bojaźliwy BierEz* (2), *GliczKsiąż* (2), *LubPs*, *BibRadz*, *Goski*, *BielKron* (5), *SienLek* (2), *RejZwierc* (4), *BielSpr* (2), *MycPrz* (2), *ModrzBaz* (2), *Calag*, *CzechEp* (3), *GórnRozm*, *KmitaPsal*, *GórnTroas* (2), *OrzJan*, *PowodPr*, *SkarKaz* (2), *SkarKazSej* (2); *bojazliwy OpecŻyw* (2), *FalZioł* (3), *RejPs*, *HistAl* (3), *KrowObr*, *GórnDworz* (3), *BudBib*, *CzechRozm*, *SkarŻyw* (11), *ActReg*, *Calep* (7), *Phil*; *bojaźliwy* : *bojazliwy Leop* (1 : 1), *Mącz* (14 : 2), *RejAp* (2 : 2), *LatHar* (2 : 1), *WujNT* (3 : 1).

-a- (80), -ã- (9); -ã- *BibRadz*, *Goski*, *BudBib*; -a- : -ã- *BielKron* (3 : 2), *Mącz* (13 : 3), *WujNT* (3 : 1).
comp *bojaźliwszy* (1).

sg m N *bojaźliwy* (35). $\diamond$ *G* *bojaźliw(e)go* (2). $\diamond$ *D* *bojaźliw(e)mu* (1). $\diamond$ *A* *bojaźliw(e)go* (5), *bojaźliwy* (1). $\diamond$ *I* *bojaźliwym* (6). $\diamond$ *f N* *bojaźliwą* (4). $\diamond$ *G* *bojaźliw(e)j* (2). $\diamond$ *A* *bojaźliwą* (1). $\diamond$ *I* *bojaźliwą* (1). $\diamond$ *L* *bojaźliw(e)j* (1). $\diamond$ *n N* *bojaźliwé* (4); -é (1), -(e) (3). $\diamond$ *G* *bojaźliw(e)go* (2). $\diamond$ *A* *bojaźliw(e)* (3). $\diamond$ *pl N m pers* *bojaźliwi* (11). *m an* *bojaźliwi* (1). *subst* *bojaźliwé*, *bojaźliwsz(e)* (5); -é (1), -(e) (4). $\diamond$ *G* *bojaźliwych* (3). $\diamond$ *D* *bojaźliwym* (7). $\diamond$ *A m pers* *bojaźliwé* (4); -é (1), -(e) (3). *I m* *bojaźliw(e)mi* (3).

Sł stp, *Cn* *notuje*, *Linde XVI(XVIII) – XVIII w.*

1. *Skłonny do strachu, lęku; lękliwy, trwożliwy, tchórzliwy; nieśmiały; ostrożny, nieufny; płochliwy (w stosunku do zwierząt); słaby, chwiejny, niewytrwały; wyrażający, ujawniający strach, lęk, wynikający ze strachu; przestraszony, przerażony, pełen lęku; meticulous, timidus Mącz, Calep, Cn; ignavus Mącz, Calep; formidosus, trepidus Mącz, Cn; diffidens, murcatus, murcidus, murcus, pusianimis, servilis, tremens Mącz; timens Calag; imbellis, metuens, secors Calep; formidinis plenus, micropsychus, obnoxius, pavidus, praetrepidans, praetrepidus Cn (90) : Trudno boiáźliwego mężnym vdziać. BierEz L, S2; OpecŻyw 165; FalZioł V 7v; Filip krol [...] drzący á boiáźliwy wízedł do Olimpiey HistAl A6v, Fv; áby ludzi fie nye chronił [człowiek]/ áni od nich yáko koń boyáźliwy nye vchodził. GliczKsiąż K5v, C8v; W geftwach ich będą miefzkály y boiáźliwe Lánie LubPs X5v; KrowObr 34; Leop Sap 11/20, Is 35/4; BibRadz Mar 4/40; da [Pan Bóg] wam ferce boiáźliwe/ oczy flepe/ ímutną mył BielKron 45, 251, 255, 321v; Murcati gressus, Boyáźliwy chód/ Mácánie nogámi áby gdzie nie tráfił na takie želázo. Mącz 238a; Trepidatio, Boyáźń/ banie álbo boyáźliwe kwápie. Mącz 463b, 50a, 147a, 237d, 242d, 456a (13); SienLek 30; RejAp 178v, 179 [2 r.], Dd2; Dworzáninowi tkwi závdy w głowie/ áby [...] ostrożnie poczynął sobie/ á rádniey był boiáźliwym/ niż ímiáłym GórnDworz G6v, K3, X6v; RejZwierc 19v [2 r.] 86v, 149; Boiáźliwego Rycyrzá nie wywodź ná hárcz áni ná ípráwę/ iedno doświádczonego. BielSpr 35v, 25v; BudBib Eccli 4/9; Iuż tám bitwá ítráconá w tákim káždym Woyłku/ Gdyż boiáźliwe ferce závždy íest w včífku. MycPrz I C4; CzechRozm 7v; ModrzBaz 97v; Calag 211a; SkarŻyw 69, 207, 298, 537 [2 r.], 581 (10); GórnRozm E2; Gnułny, boiazliwy, nieśmiały. Calep 501b, 506b, 659b, 660a, 960b, 1069a; Vyrzawłzy lud Rzymfki boiáźliwy y do odporu niemájący fie/ poczał go vpominác Phil C; GórnTroas 29; Boiáźliwe dekretu Páńfkiego z íádu ofobliwego y poiedynkowego oczekáwanie. LatHar 669, 23; WujNT Matth 8/26, Mar 4/40, s. 411, Apoc 21/8; OrzJan 33; PowodPr 62; SkarKaz 203a; Iuż y pány mdłe/ y boiáźliwe/ męże y chłopy/ w miłości Rzeczypołpo: [...] przechodzą. SkarKazSej 669a.*

bojaźliwy do czego: A ácz by też kto rzekł/ coź zá lud Mořkiewfki/ boiaźliwy do boiu/ k temu y Mořłoch *MycPrz II C4v*.

bojaźliwy ku czemu: botz duch rychly ieřt ku obietzowaniu [...] ale ciało ieřt krewkié/ boiazliwe ku trwaniu ij řpelnieniu *OpecŻyw 99v*.

Przysłowia: Canes timidi vehementius latrant, Prover. Boyáźlywi při. Bárziew řzczekáya/ yádowici milczkyem kařaya. *Mącz 33c*.

ále lámá krew z řiemie nań woła/ y czyni go [...] ná liřcia pádnienie/ iáko mowia boiaźliwym. *SkarKaz 314*.

Szeregi: »darski albo bojaźliwy«: trzebá báczyc/ iákiey kto řiřy/ [...] ielli prácowity álbo nie: dářki álbo boiaźliwy *SienLek 32 v*.

»hard i bojaźliwy«: Tyř Priámie řpráwiř/ řem hard y boiaźliwy: Zwyćieřtwo řmáczné/ lecz twóy vpadek řtráźliwy. *GórnTroas 23*.

»bojaźliwy, (i) nieřmiały« (2): *FalZioř V 51h*; Ale pořpolity człowiek [...] ćierpliwe lekce waży/ á boiaźliwemi y nieřmiałemi ie być ořádzá. *ModrzBaz 68*.

»bojaźliwy a strwożony; strwożony i bojaźliwy« (1 : 1): Nieprzyiaćiele [...] boiazliwi á řtrwożeni/ řzli przećiwko im w kářy [!]. *BielKron 341*; *SkarŻyw 348*.

a. *Bojący się Boga, bogobojny; deorum timidus timoratus, Cn (2) :*

Wyrażenie: »Boga bojaźliwy«: Pan to dobry Pan cnotliwy/ Pan ten Bogá boiaźliwy *KmitaPsal A3v*.
W przeni (1) :

Wyrażenie: »bojaźliwe serce«: Day mily panie nam: aby zawzdy nam byla przed oczyma nářfemi řprawiedliwořć [...] iedno iřz muřřá zawzdy byc boiazliwe řerca nářfe *RejPs 166v*.

2. *Straszny, przerażający; budzący obawę, niepokój; niepewny, niebezpieczny; pavendus Mącz; formidabilis Calep (12) :* Dzień then ieřt boiaźliwy/ řtrzeřz řye aby nić nyeřprawowař skrořmy y zwielkiemy pany. *Goski A3*; K temu amor in patriam et in principem řiřa myřli wyciřka boiazliwych *ActReg 102*.

Wyrażenie: »rzecz bojaźliwa; bojaźliwa rzecz« (3 : 1): Res trepida, řtráźliwa/ boyáźliwa rzecz. *Mącz 463b*; gdyź tego [...] dochodzić rzecz boiaźliwa ieřt *CzechEp 71, 177 [2 r.]*.

Szeregi: »bojaźliwy i niepewny«: Boiaźliwe y niepewne/ mowi Mędrzec/ opátrnořci nářze. *SkarKazSej 660b*.

»bojaźliwy, (a, i) strasřliwy, strasřny; strasřliwy, bojaźliwy« (4 : 1): á która [*biała głowa*] od męża wřtępuie/ wnet dla boiazliwego á řtráźliwego widzenia: řpadnie z řoża *FalZioř IV 56a*; *Mącz 284d, 463b*; *Calep 430b*; *LatHar 343*.

»srogi i bojaźliwy«: Teyże nocy vkařař řie Alexandrowi bog řerapis w pořtáci bářzo wyřokiey á w ořobie bářzo řrogiey y boiaźliwey *HistAl B6v*.

Synonimy: **1.** *cichy, drżący, głupi, gnuřny, krewki, mdły, nieřmiały, ospały, pokorny, proźnujący, strwożony, tępy, wáptięcy*; **a.** *bogobojny, cnotliwy*; **2.** *niepewny, srogi, strasřliwy, strasřny*.

Cf **BOJAŻNY, NIEBOJAŻLIWY**